

European Forum for Architectural Policies
Ljubljana, 15-17 June 2008

Slovensko predsedstvo EU 2008
Slovenian Presidency of the EU 2008
La Présidence slovène de l'UE 2008

EUROPEAN FORUM FOR
ARCHITECTURAL POLICIES
FORUM EUROPÉEN DES
POLITIQUES ARCHITECTURALES

Evropski forum za arhitekturne politike (EFAP) Ljubljanska deklaracija o urbani prenovi in podnebnih spremembah Ljubljana, 17. junija 2008

Preambula

Kot odgovor na Leipziško listino o evropskih trajnostnih mestih, sprejeto na neformalnem ministrskem srečanju o teritorialni koheziji in urbanem razvoju v maju 2007, je bila med slovenskim predsedovanjem Svetu EU leta 2008 pozornost posvečena vlogi celostnega urbanega projektiranja in načrtovanja v boju proti podnebnim spremembam v okviru konteksta trajnostnega razvoja. Evropski forum za arhitekturne politike je na srečanju v Ljubljani junija 2008 izkoristil priložnost za obravnavanje pomena urbane preнове pri soočanju z izzivi boja proti podnebnim spremembam.

Prednostna naloga Evropske unije je boj proti podnebnim spremembam in Evropski forum za arhitekturne politike poudarja pomen vloge, ki jo imata arhitekturno in urbano projektiranje in načrtovanje pri ustvarjanju uspešnih, trajnostnih, demokratičnih, prožnih in privlačnih mestih v spreminjajočih podnebnih razmerah.

Velika večina državljanov Evrope živi zdaj v mestih, zato je bistvenega pomena, da bo tudi v prihodnje v teh mestih mogoče živeti, da bodo še naprej ekonomsko živahna ter kulturno bogata okolja. Kakovost grajenega okolja je bistveni del življenja v uspešnih evropskih mestih, misel, ki jo Leipziška listina zajema v pomenu besede "Baukultur". Vendar pa so mesta, čeprav nudijo potencial za izredno energetsko učinkovite načine življenja hkrati tudi kraji, ki jih podnebne spremembe najbolj ogrožajo, bodisi zaradi povečanja temperaturnih ravni in morske gladine, pogostosti neurij, poplav in epidemij bodisi zaradi učinka toplotnega otoka.

V Evropi več kot 40 % vseh emisij CO₂ povzročajo objekti in obnova obstoječega stavbnega fonda je nujna, da se do leta 2020 zagotovi zmanjšanje njihovih emisij, kar predstavlja del zavzemanja za znižanje ogljika in ublažitev prihodnjih podnebnih sprememb celotne EU.

Zaveze o podnebni in energetski politiki, sprejete na spomladanskem Svetu EU leta 2007, ki mu je sledil energetsko-podnebni sveženj Komisije, so ambiciozne vendar potrebne. Energetska učinkovitost in zanesljivost dobav sta opredeljeni kot ključna elementa za izpolnjevanje celovite podnebne in energetske politike EU ter njene strategije trajnostnega razvoja.

Evropski forum za arhitekturne politike meni:

1. Prostorsko in urbanistično načrtovanje in projektiranje, arhitektura in gradbeništvo imajo bistveno vlogo pri ublažitvi prihodnjih podnebnih sprememb in neizogibno je, da se grajeno okolje prilagaja podnebnim spremembam.
2. Ob soočenju z neizogibnimi podnebnimi spremembami morajo tisti, ki oblikujejo politike, razvojne načrte in projekte, v njih vgraditi tudi primerne rešitve in odzive.
3. Za prilagoditev mest na spreminjajoče podnebne razmere so potrebni tako ukrepi, ki so specifični za določeno območje, kakor tudi širše oblikovanje evropske strateške politike. Mesta morajo tudi v prihodnje delovati učinkovito, gospodarno, socialno in okoljsko, pri čemer pa morajo obdržati svojo lastno identiteto in konkurenčno sposobnost.
4. Pri načrtovanju in projektiranju kompaktnih mest mora biti doseženo primerno ravnotežje med grajenimi površinami in zelenimi površinami, kar je v pomoč pri obvladovanju temperatur v urbanih

območjih, pri zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov in zagotavljanju biotske raznovrstnosti, pri kroženju vode ter zmanjšanju nevarnosti poplav in njihovih posledic.

5. Za prilagoditev podnebnim spremembam je potreben spremenjen pristop do projektiranja objektov in zunanjih prostorov, da se zagotovijo kakovostni pogoji za življenje in delo. Resno bo treba tudi prilagoditi projektiranje objektov, da bodo udobni in energetsko učinkoviti tudi v bolj ekstremnih vremenskih vzorcih z minimalnim ekološkim odtisom.
6. Za ublažitev prihodnjih podnebnih sprememb je treba izvesti nujna dela na večjem delu obstoječega stavbnega fonda v Evropi, ki ni ustrezno energetsko učinkovit.
7. Vsi v družbi cenimo kakovostno arhitekturo in za vsakogar je zelo pomembna. Imeti mora osrednjo vlogo v usklajenem odzivu na podnebne spremembe na celotnem ozemlju EU.

Evropski forum za arhitekturne politike zato

- ponovno poudarja svoje prejšnje pozive institucijam EU, da upoštevajo arhitekturno razsežnost v vseh politikah EU in ukrepih, s katerimi se nameravajo boriti proti podnebnim spremembam, ter jo, kadar je le mogoče in primerno, vključijo v obstoječe politike;
- poziva Komisijo in države članice, naj izkoristijo pozitivni doprinos arhitekture k ozemeljski koheziji v okviru kohezijske politike EU in strategije trajnostnega razvoja EU ter zagotovijo, da bo kakovost arhitekture in nasploh kakovost grajenega okolja v prihodnjem oblikovanju teh ukrepov deležna ustrezne pozornosti;
- poziva institucije EU, da za pomembne raziskovalne programe zagotovijo ustrezne vire;
- poziva države članice in regionalne organe, naj v celoti izkoristijo tekoče programsko obdobje strukturnih skladov in kohezijske politike EU za obnovo stanovanjskih objektov ter podpira prizadevanja Evropskega parlamenta, da bi obnovo stanovanjskih objektov razširil v vse države članice;
- zahteva od organov na vseh ravneh sprejetje celostnih in celovitih pristopov do trajnostnega urbanega razvoja, zlasti v procesu prenavljanja obstoječega fizičnega okolja ter znatno zmanjšanje ekološkega odtisa urbanih skupnosti, zlasti širjenja mest;
- poudarja pomen nacionalnih in regionalnih okvirov upravljanja, vključno na ravni lokalne skupnosti, pri ocenjevanju javnih politik za izboljšanje grajenega okolja;
- poudarja posebno vlogo, ki jo imajo finančne institucije pri zagotavljanju, da so cilji trajnosti in splošne kakovosti grajenega okolja doseženi s pomočjo ustreznih postopkov primerjave z drugimi;
- zahteva več sodelovanja reprezentativnih strokovnih organizacij v upravljalnem procesu in poudarja njihovo zmožnost, da pomagajo v celovitih pristopih izvajanja ustreznih in konkretnih rešitev pri ohranjanju javnega interesa;
- poziva izobraževalne institucije, naj v svojih izobraževalnih programih ter programih usposabljanja in poklicnih veščin obravnavajo strategije prilagajanja in strategije ublažitve za spopadanje s podnebnimi spremembami;
- priznava bistveno vlogo civilne družbe pri izboljšanju kakovosti grajenega okolja in doseganju sprememb pri ravnanju posameznika in podjetij;
- čestita slovenskemu predsedstvu za njegovo osredotočenost na urbano prenovo v kontekstu podnebnih sprememb in zahteva, da prihodnja predsedstva gradijo na tej zelo pomembni pobudi;

- pozdravlja pobudo prihajajočega francoskega predsedstva, da se v priprave sklepov Sveta EU vključi širše vprašanje arhitekture in trajnostnega urbanega razvoja.